

ERDEMI ÉLET

Artalom:

Több pénzt – infláció nélkül!

minden eszközzel növelni kell a fogyasztóképességet

A Bánság helyes neve:

Temesköz

Milyen ötletekből élnek manapság az emberek?

Elmélkedés a hazugságról

A nyári összes eredmény

A hármas sziget titka

vagy: kabin nők elrablása

avagy: Codeur-dame kalandos kimenője

Amikor Nagy Kató, a világhírű magyar filmszínésznő a raguzai börtön sötét kazamatáiban raboskodott

Tőkés Anna csalódott a szovétai remetében

Politika. Társadalom. Közgazdaság. Művészet. Technika
Utazás, üdülés. Divat. Foto. Sport. Kozmetika
Mosolyország stb. stb.

Képes színház- és filmélet

MOST,

SOHA!

V A G Y

Mit csinálna
5.000.000
lejjel

Augusztus 10-től szeptember 10-ig
195,870,000 L E I

nyereményt sorsol ki a Román Ál-
lami Osztálysorsjáték. Főbizománys:

Goldschmidt Bank R. T.
ARAD.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 600 lei
Az egyes szám ára 20 lei
Magyarországon 60 fillér
Jugoszláviában 5 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 6. d.

Előfizetési árak egy évre: vála-
latoknak, nagykereskedőknek és
külföldre 1000 lei, nyugdíjasok-
nak, köztisztviselőknek 300 lei.

Orvosi hírek: hasábonként 50
lei. Gyászjelentések: egész ol-
dal 4000 lei, féloldal 2000 lei.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvet-
lenül a kiadóhivatalhoz küldendőek vagy bármelyik hirdető iroda
utján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lei, hirdetés-
oldalon 6 lei négyzetcm.-ként. Nyílttér rovatban 50 lei, szöveg-
közti részben 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és
egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb.

Szerkesztőség: v. Szent László-ucca 2. — Telefon 520. **ARAD.**
Kiadóhiv. és nyomda: v. József-fhg-u. Csanádi-pal.

1932 AUGUSZTUS 1.

XXI. ÉVF. 22. SZ.

FŐSZERKESZTŐ:

GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbizot-
tak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brasov, Satu-Mare, Tg-Mures

Több pénzt — infláció nélkül!

**Minden eszközzel növelni kell a
fogyasztóképességet**

Az a sajtóakció, amelyet az Erdélyi Élet a kereskedelem kivánságainak feltárására és ezzel kapcsolatban sérelmeinek orvoslására évekkal ezelőtt már megindított, eddig is felkeltette a legszélesebb körök érdeklődését. Megállapíthatjuk, hogy ankétunk során megjelent nyilatkozatokat úgy az arra illetékesek, mint a társadalom legszélesebb rétegei megvitaták.

Éltrevaló és nagyhorderejű indítványokat közöltünk lapunk hasábjain s ezek a nyilatkozatok azóta bejárták az egész kereskedő társadalmat, sőt az illetékes körök is behatóan foglalkoztak az eddigi nyilatkozatokban felmerült eszmékkel. Most egy közismert közgazdász nyilatkozatát tesszük közzé, amelyben a textilnagykereskedők egyik széles látókörű vezető egyénisége nyilatkozik a kereskedők kivánságairól. Informátorunk hosszú éveken át külföldön tanulta a szakmáját és az ottani tapasztalatokkal gazdagodva kapcsolódott bele a kereskedelmi életbe.

— A kereskedő világ, — mondotta az Erdélyi Élet munkatársának — teljes tárgyilagossággal bírálja meg az ország közgazdasági helyzetét, teljesen tisztán látja, hogy a kereskedelem sorsa a legszorosabb összefüggésben van a többi társadalmi osztályok helyzetével. Éppen ezért a mezőgazdaság, az ipar és a tisztviselőtársadalom gazdasági jólétének egyenes függvényeként fogjuk fel kereskedelmünk fejlődését és virágzását is, s tisztában vagyunk azzal, hogy ha a mezőgazdaság termelvényeit értékesíteni nem tudja, s így nem tud adót fizetni, ennek nyomán a tisztviselő társadalmat megfelelő módon fizetni nem lehet, az ipar és a kereskedelem prosperitása is a minimumra csökkent.

— Mindenekelőtt a mezőgazdasági termékek értékesítésétől függ a kereskedelem jobb sorsa is. Minden kormányzati eszközzel arra kell törekednünk, hogy a mezőgazdasági ré-

tegek fogyasztóképességét biztosítsuk. A mezőgazdasági termelvényeknek jó piacot kell teremteni idehaza, arra kell törekednünk, hogy abból az árból, amelyet a fogyasztók az agrárcikkékért fizetnek, minél több jusson a gazdaközönségnek és minél több közbeeső tényező bekapcsolását kiküszöbölhessük. Ma ugyanis az a helyzet, hogy mivel az értékesítés szervezetlen, a sok közbeeső kéz, a megduzzadt adóztatás és egyéb rezsi következtében a gazda vajmi keveset kap abból az árból, amelyet a fogyasztó az élelmickekért fizet. Így a gazdaközönség fokozatosan elszegényedik, nem tud vásárolni, amit végeredményben az ipar és a kereskedelem érez meg legjobban. A belső fogyasztópiac értékesítési viszonyainak megszervezésén kívül biztositanunk kell az agrártermékek exportját is. Előnyös külkereskedelmi szerződéses, az export lehetőségek gyakorlati és gyors kihasználása, az idehaza el nem fogyasztható feleslegek értékesítését teszi lehetővé.

— A gazdaközönség anyagi válságán kívül a kereskedelem elsősorban a tisztviselő társadalom fogyasztóképességének csökkenése miatt panaszkodik. Nem tudjuk eléggé hangsúlyozni, hogy a tisztviselők fizetéscsökkentését valamiképpen más intézkedéssel kellett volna pótolni, mert hiába adnak ki számszerűleg kisebb összegeket a költségvetésnek erre a tételére, a kereskedelem és az ipar értékesítési lehetőségeinek megcsappanásával az állam adóbevételeinél is lényeges hiányok jelentkeznek. Szóval, amit a kormányzat megnyér a révén, elveszíti a vámon. De elveszíti a kereskedelem is legjobb vásárlóit. Különösen a vidéki intelligencia, a jegyzők, a papok és tanítók anyagi helyzetének megromlását sinyli az ipar és a kereskedelem, mert ezek a társadalmi rétegek még lecsökkentett jövedelmeikhez is nehezen jutnak hozzá, nem mernek bevásárlásokat eszközölni, mert soha sem tudják, hogy amire magukat kötelezték, tudják-e majd teljesíteni. A tisztviselő társadalom anyagi erejének romlásával szinte mértani számszerűséggel csökkent az ipar és a kereskedelem forgalma, miért is nem csodálható, ha bármilyen további csökkentésnek még a gondolata ellen is a leghatározottabban tiltakoznunk kell.

— Súlyosan érezteti hatását a kereskedelemre a hitelélet válsága. Részben a behozatali tilalmak következtében, részben az üzleti bizalom megingása miatt, a gyárak alig adnak hitelt a kereskedőknek. Igaz ugyan, hogy bizonyos mértékig a vámsorompók lezárása ad módot a régi hitelnyújtás megvonására, de másrészt nem dughatjuk fejünket strucc módjára a homokba, ha arról van szó, hogy a moratórium állandó hangoztatása is károsan hat a kereskedelmi világ hitelviszonyainak kialakulására. Kétségtelen, hogy a gazdaközönség megmentése mindenek felett való; elvitathatatlan, hogy lehetnek indokolt esetek, amikor az ipar és kereskedelem érdekét szolgálja bizonyos türelmi intézkedés életbeléptetése; a maga egészében, azonban a moratórium hangoztatása egyál-

talán nem előnyös a kereskedelmi életre. A gyárak és a nagykereskedők még az amugy is lecsökkentett hitelkereteket is megszüntetik, mert attól félnek, hogy bizonyos moratorális rendelkezések következtében hosszú időre elesnek a lehetőségétől is annak, hogy a kihitelezett áruk ellenértékéhez hozzájussanak.

— *A magas boltbérek, a komplikált adóztatás szintén akadályozzák a kereskedelmi élet egészséges vérkeringését, habár nagyobb forgalom mellett szívesen fizetne a kereskedő is magasabb adót, azonban a minimálisra csökkent fogyasztóképesség a kereskedők adófizetési lehetőségeit is lényegesen redukálta. Ugyancsak a kereskedelem érdeke megkívánja azt is, hogy a közszállításokban fokozottabban részesedjék.*

— *Nagyobb fogyasztás, több vevő, kiszélesedett forgalom, ez a kereskedők kívánsága. Ezzel kapcsolatban két gondolatot nem hallgathatok el. Az egyik az, hogy az árak csökkentésével kell a fogyasztóképesség növelését előmozdítani, a másik pedig az, hogy infláció nélkül, de több pénzt kell beleszivattyuzni a gazdasági életbe. Ami az árak csökkenését illeti, megmaradok saját szakmánál és miután hangsúlyozom, hogy alábbi megállapításaim nem teljesen általánosak, mégis őszintén meg kell mondanom, hogy például a textilgyárosok egy része a mai vámvédelmet erősen kihasználja. A textilipar a vámsorompók felemelésének előnyét azért kapta, hogy a vámvédelem jótékony hatása alatt anyagilag megerősödjék. Ugy hisszük, hogy minden életképes textilgyáripari érdekeltiség élt is az adott helyzet előnyeivel, ma már textiliparunk szépen fejlődik és prosperál. Ezt a helyzetet azonban a végtelenségig kihasználni, másrészt a mai nehéz helyzetben segítségére kellene sietni a fogyasztóknak az árak mérséklésével annál is inkább, mivel számításaikat még ebben az esetben is megtalálják.*

— *Végül bátran szembe kell néznünk a bankjegyek mennyiségének kérdésével is. Inflációt nem és ezerszer nem akarunk. Mégis több pénzre van szükség a gazdasági életben. Egészséges pénzbőségre kell törekednünk és itt nem lehet minden tétet a külföldi kölcsön kártyájára helyezni. A meglévő belső erők felhasználásával kell segítenünk a bajokon, — saját erőnkől, inflációmentesen teremtsünk pénzbőséget.*

Alapos megfontolás után azt is mindenki beláthatja, hogy *inség-akciókkal nem tudjuk a végtelenségig elcsittítani a munkátlanul álló tömegek elkeseredését, nem enyhíthetjük nélkülözéseiket, mert erre csak egy mód van, ha minél több munkát, minél egészségesebb fogyasztó piacot teremtünk. A külföldi kölcsönök megszerzésének ábrándja helyett a leg-sürgősebben térjünk át a pénzeszközök inflációmentes szaporítására, amely a fogyasztóképességet növeli.*

**Vegyen részt az Erdélyi Élet
országos riportpályázatán !**

A Bánság helyes neve: Temesköz

(Riportpályázat)

Néhai való jó Pesty Frigyes hatvannégy évvel ezelőtt tanulmányal fordult az akadémiához: „A temesi Bánság elnevezésének jogosulatlanságáról.” Kérte az akadémiát, „ne zárkozzék el a közélettől”, hanem rombolja le azt a rossz szokássá lett balhitet, hogy magyar ember helyesen használhatja a Bánság elnevezést.

1868-tól máig se szűnt meg a Bánság elnevezés. Sőt újabban a teljesen németes Bánát formában is közkeletű. Napjainkban akadémia, közéleti férfiak, írók és iskola gyönyörű mozgal-

mat indítottak nyelvünk tisztaságáért. Időszerű tehát kérnem, irt-suk ki mindenekelőtt a Bánát formát, mert változatlan átvétele a XVIII. században Bécsben gyártott „Temeser Banat” német kifejezésnek. Aztán lássuk be, hogy Bánság néven a történelmi Magyarország semmilyen részét sem érthetjük. Ne segítsünk érvényesülni olyan nevet, amelyet a magyargyűlölet erőszakolt ránk. Minden név érték nekünk: ideig-óráig elhomályosulhat egy-egy név (Szerémség, Felvidék, Mezőség stb.), a mondvacsinált név erőszakolható, (Burgenland, Szlovákia, Vojvodina), de tiltakozunk az ellen, hogy a magyar nyelvhasználat ezeket szentesítse. Csodálatos, hogy a Bánság név eddig meg tudott maradni és még fattyuhajtását a „Bánát” alakot használja a tájékozatlan jóindulat. Pedig ma már semmi akadály a helyes elnevezésnek nincs.

Milyen bánságokat ismer a magyar történelem?

A bánság elnevezés feltételezi a bán hivatalát — jegyzi meg Pesty Frigyes. Hol volt bán? A tenger melléken már VIII. századtól ismerünk horvát bánokat. A déli végeken három fontos bánságot ismerünk: a boszniai bánság a mohácsi bukás utánig, 1528-ig maradt fenn. Kisebb bánok is vannak területén: Ozora, Só, Ráma, Aronchi, Kuchó elnevezéssel. A macsói bánság Belgrád elestéig. 1521 augusztus 9-ig maradt fenn. A szörényi bánság Karánsebes és az Olt között volt. Ezek a bánok mind zászlós urak, hatalmas főurak: II. Endre okiratai világosan kijelentik, hogy a bán rangja hercegi. Kisebb bánságot ismerünk

Nyári ujdonságok legolcsóbban

STRASSER

divatáruházában szerezhetők be, sz. a Lutheránus templommal.

még: bulgár, szerémi, nándorfehérvári, jajcai, szreberniki, lugosi karansebesi, sőt titeli néven. Van még egy sereg olyan, hogy a hatalma nem terjed túl egy-egy vár területén, de valamelyik király jóindulata bánnak nevezi őket.

De olyan oklevél, történelmi emlék vagy egyéb adat, amely a középkorban temesi bánt, vagy bánságot említene, egyetlen sem található. Ellenben volt temesi gróf (Kinizsi), temesi főispán (Hunyadi) és ez zászlós ur! Nagy méltóság: van, aki emellett még szőrényi bán is, de temesi bán nincs! Hunyadi János egyidőben „az alsó vidék főkapitánya“, 12 megye tartozik alája de nem bán.

Honnan ered a ferdítés?

Pesty Frigyes szerint tudatlanság és önkény szövetkezett. Új földrajzi fogalmat loptak be először az 1699-ben megkötött karlócai békébe. Eszerint a temesi bánság a szultán kezén marad. Ez az első említés: de ne felejtjük el, hogy ebben a békekötésben magyar nem vett részt és a cél magyarelles: kifejezni, hogy az újonnan visszafoglalt föld a császár tulajdona, hiszen a békét a német római császár köti, magyar királyról szó sem esik benne.

Ekkor még nem tiszta az elnevezés. Sokkal gyakoribb az ilyen megjelölés: Temesvárerische Länder, Temesvárer Region, Temeser Bezirk. A terület a Maros-Duna-Tisza köze.

Végleges a Banat szó akkor lesz, mikor Jenő herceg 1716 október 13-án a vidék ura lesz. Ő már következetesen használja a Temesvárer Banat elnevezést. Átveszi ezt az udvari kamara, átveszi Mercy tábornok kormányzata és 1716—1779-ig lehet beszélni temesi bánságról, mint Magyarországtól erővel elszakított külön területről; de magyar törvényes kebelbeli terület a bánság soha nem volt! Hiszen akkor majd a Vojvodina elnevezésnek is polgárjogot kérnek, mert 1850—60 közt Bach rosszállatu gondolata szerint szerb vajdaság címen kormányozták!

Savoyai Jenő 1717 július 21-én levelet intéz a haditanács-hoz, melyben kívánja, hogy a visszanyert terület maradjon mint

ÜZLETÜNKET

a végeladás tartamára

Piața Avram Iancu 21.

(Szabadság-tér) színházzal szembe

helyeztük át.

„MERCANTIL“ szőnyeg- és divatáruház

Vegyen részt az Erdélyi Élet

országos riportpályázatán

bánság külön kormány alatt. Ez volt a döntő lépés: így lett. Tehát a név megszületésekor nincs vonatkozásban a régi országvédő bánokkal, királyhü zászlós urakkal, honvédökkel, hanem az elszakítást, a nemzeti gondolat megtagadását jelenti. Szinte kiáltóan jelenti a magyar alkotmány mellőzését, a magyar föld csonkítását! Érdekes, hogy e gondolat megvalósítójának szobra a magyar királyi palota előtt áll. Jelenti ma is nemzeti egységünk megtagadását: hiszi a temesvári várban rekedt kurucokra ő mondta: la canaglia pouve andare, douve voule, a söpredék mehet, ahova akar. A szobra Pestre tekint: nem Árpád, Szt. István vagy IV. Béla szobra van ott, hanem Jenő hercegé, a „temesi bánság“ atyjáé. Kiváló ember, kiváló hadvezér, de nem magyar, hanem nemzeti szempontból ellenség.

Mi a helyes magyar elnevezés?

Amennyire ismeretlen a bánság név, az 1716 előtt élt összes írók előtt, annyira ismerték a földet és bőven emlegetik. Már 1374-ben Nagy Lajos oklevele Temesköznek hívja. És így hívják századokon át: néha felváltja a temesi kerület, districtus elnevezés. Bár 1716 után magyar írók is bánságnak mondják, a törvény soha el nem ismerte a nevet. 1722-ben a rendek követelik. Temes megye és a szörényi bánság visszacsatolását. 1741-ben a törvény distribtusnak nevezi. Legszívesebben, legáltalóbban mégis a Temesköz név él.

Legyen az elnevezés újra középponthoz vonzó. Mint ugyancsak folyók által határolt területet ismerjük a Sárköz, Bodroköz, Tóköz, Ligetköz, Csallóköz, Muraköz neveket. Felejsük el, hogy felületességünk megtúrta a bánság földrajzi fogalmának befészkelődését, legyen a Bánáti Daloskörből Temesközi Daloskör, a bánáti bucsuünnepből temesközi bucsu. Legyen „Bánságból“ Temesköz!

T. Gy.

Ne dobja el használt autógummiját, mert megfelelő ráfizetés mellett

Szortírozott raktár!
Friss áru!

Közvetlen
beszerzési forrás!

világhírű autógummir a cserélem be.
HIRSCHMANN KÁROLY ARAD,

Strada Gheorghe Lazar No. 17

Milyen ötletekből élnek manapság az emberek?

Bukarest (Riportpályázat)

Hogy a késő utókor mit mond majd az 1932-ik esztendőről, mit őriz meg kegyelettel produktumaink közül s néhány ásatag emlék és napfényre került csődakta-garmadák alapján mi lesz rólunk a véleménye vagy tul mindezen, az objektív történetírás, mely oldalunkat fogja, mint a tizenegyedik konszolidációs év emberi pszihéjére legjellemzőbbet, kidomborítani, azt e kavargó időkben igazán nem lehet pontosan megállapítani. Csak egy bizonyos, még pedig az, hogy az 1932-ös lapok élére utbaigazító vezérfonalul minden bizonynyal ez kerül:

Az emberi leleményesség, furfang, sőt fifika aranykorszaka.

Aminthogy ez százpercentig igaz is lesz, mert leleményesség nélkül manapság igazán nem élhetünk s ha voltak korok, melyek zenei, mások, melyek uralkodói s ismét mások, melyek matematikai és egyéb zseniket szültek, tagadhatatlan, hogy manapság az *ötletzsenik* korszakát éljük. Hogy a pénz így visszavonult felfedezhetetlen rejték helyére vándorolván, mindjobban álmok anyagává válik, Bukarestben is mind sűrűbben élnek, pénz hijján, ötletből az emberek. Soha annyi ragyogó „éca“ ki nem pattant emberi agyakból, mint manapság s ha a kormányköröket leszámítjuk, igazán azt mondhatjuk, hogy a mindennapi életben tombol a zsenialitás. Megélhetési lánghelmék szaladgálnak az uccákon, az agyi sziporkáktól szinte elektromos körülöttük a levegő s hogy itt pár illetén önszegélyezési leleményt összegyűjtve, azokat olvasóink közkincsévé osztjuk, tesszük ezt minden megbélyegzés és ítéletmondási szándék nélkül, tisztán azzal a célzattal, hogy némileg megkönnyítsük ezzel az utókor történetíróinak anyaggyűjtési munkáját.

Egy kabát és egy komplett ebédmenü

Az ember mindennapi életszükségletei közül, ugy e, a legelső a rendes táplálkozás, a bőséges és vitamindus ebéd külö-

FONTOS TUDNIVALÓ!

Magán- és közokiratait

**MITRA I.
SÁNDOR**

az aradi kir. törvényszék hites fordító és tolmácsánál fordíttassa román nyelvre. Kész fordításokat nitelesít! Iroda: Arad, Bul. Reg. Ferdinand 5. (az udvarban) Arad-Csanádi Bank-palota.

nösképpen. Egy modern bukaresti ebédeléssel kapcsolatban álljon itt a következő megtörtént eset, azzal a megjegyzéssel, hogy a recept e bő nyárban csak esős időben használható. A kabátszezonban viszont általános érvényűvé válik.

Egyik jónevű fővárosi étteremben történt a multkori zivataros napokban, mikor óvatosságból már reggeltől kezdve börberifelöltőben jártak azok, akiknek volt ilyesmijük. Délután egy óra felé beállított a fentemlitett jónevű étterembe egy kellő eleganciával öltözött fiatalember. A ruhatár felől érkezett, hinni lehetett hát, hogy felső kabátját ott hagyta, mert csak a kalapját lengette a kezében. Jött, leült, keresztbe tette egymáson a lábait és ebédet rendelt. A következő menüt válogatta össze: gyenge ujburgonya, leves, spárga vajban, borsós borjufilé, szelet mokka-torta, egy őszibarack, feketekávé és kisüveg bor. A konzonáns menü kellő tiszteletet keltett s hősünk a legdisztingváltabb evőeszközkezeléssel el is fogyasztotta az ebédet, újságot olvasásba mélyedt, majd elővette az aprópénztárcáját, belenézett s intett a főurnak:

— Ugyan kérem, nincs apróm, adjon egy huszleiest a boynak telefonhívásáért.

A főur boldogan állt rendelkezésre s hősünk eltűnt a telefonfülkében. Perc mulva ismét ott állt az asztalnál, kezében elegáns, sárga börberi-kabáttal s töprengőnek látszott.

Nézze, mester, — mondta elegáns hangsúllyal a főurnak, — azonnal visszajövök, csak egy hölgyismerősomet hozom le a szomszéd házból ebédelni. Addig — leül hozzá leereszkedő mosolygással — itt hagyom biztosítékul a kabátomat.

Szólt, az elegáns kabátot a szék karjára fektette s eltávozott. Nem fizetett ugyan, de mindössze pár percről volt szó s az otthagyt kabát legalább huszszoros „cehan” felüli túlértékével hangsúlyozta a jószándékot. Mult azonban az idő, hősünk nem jelentkezett. Nagy nyugtalanságot a börberire való tekintettel nem okozott a késedelem, mindössze a főpincér jelentette az üzletvezetőnek az esetet s karjára véve a kabátot, a ruhatárba akarta elhelyezni. Ekkor azonban az üzletvezető furcsa mozdulatot tett, kivette a főur kezéből a kabátot, tüzetesen megvizsgálta s felszaladt homlokán a bőr.

— Maga szerencsétlen, — kiáltott föl — hisz ez az én kabátom!

Aminthogy úgy is volt. Magyaráztaképpen: a kabát a közbiztonságra való tekintettel ott függött valahol — mert az üzletvezető sietve érkezett — a telefonfülke közelében. Hősünk pillantás alatt észrevette, mikor telefonálni ment s azt feltűnés nélkül leemelni, ötletet termelni mögéje s akcióba állítani csak egy pillanat műve volt. Hogy hősünk segédcsoportokért akart-e telefonálni, nem lehet tudni. Csak azt, hogy nem használta a telefont, mert a főúrtól kapott huszleies ott volt borra való az asztalon. A főur azóta tüvé teszi a várost, mint mondják, bikacsókkal jár éjjel nappal, az osztó igazság kiszolgáltatása miatt. Mindezeideig azonban nem jutott túl a meddő elképzeléseken.

Foghuzás terepcserével

Ami viszont a fogászati fakultást illeti, ott is tapasztalható ujabban bizonyos militarista szellem. Érthető okoknál fogva. A fogorvosok meggyőződésük szerint, magánéletükben mind igen szelid emberek s ha van is bennük némi harci ösztön, a villanyfuró mellett bő alkalmuk van ennek kiélésére, mostanság azonban, mint mondják, ők is csikorgatják a fogukat. A stomatológia terén ugyanis mindinkább divatba jön egy nem eléggé kárhóztatható új módszer, az ugynevezett „foghuzás terepcserével”, mely ékesen bizonyít az apadtzsebbü polgár sok oldalú zsenialitása mellett.

— Hogy miben áll ez ?

— Ime a meztelen tény :

Iksz-ipszilon urnak napok óta kegyetlenül fáj a foga, örlöngve jár fel-alá a lakásában s minden kezeügyébe eső törhető tárgyat összetör, míg végre elhatározza, hogy azt a gyalázatos fogat pedig kihuzatja. Másnap nekivág a városnak s felbotlik az egyik fogorvoshoz, vicsorgó ábrázattal mindenkit maga elé enged addig, míg utolsó előtti nem lesz, Akkor bemegy.

— Jónapot.

— A fogam szeretném kihuzatni.

— Injekcióval, vagy anélkül ?

A páciens akinek elég volt már a szenvedésből, gondolkozás nélkül rávágja :

— Injekcióval!

Megkapja. Egyet jobbról, egyet balról a fájós fog mellé. Aztán orvosi utasításra kimegy az előszobába és várja az injekció hatását. Addig a következő páciens van műtét alatt. S most jön az ötlet. Ahogy ugyanis a fogorvosi szoba ajtaja bezárul s az injekció hatni kezd, hősünk veszi a kalapiját óvatosan lenyomja a kilincset és elmegy. De nem haza! Nem! Egy közelben lakó, második fogorvoshoz, ahol aztán így alakul a jelenet :

— Jónapot.

— Mi tetszik ?

— A fogamat szeretném kihuzatni.

Injekcióval vagy anélkül ?

— Itt hősünk lenéző arcot vág.

— Nem vagyok én hisztérika! Természetes, hogy injekció nélkül! Leül és a foghuzás megtörténik. Fájdalom, persze, semmi, hála az előbbi fogorvosnak, viszont a páciens megspórolt száz leit, mert annyiba került volna az injekció.

Hát ez az oka a fogorvosok közt lábrakapó militarista szellemnek. Ez a „terepecserés” foghuzás.

Kül- és belföldi gyógyszerkülönlegességek

Vojtek gyógyszer-tár

A közvetítési díj mint első részlet

Mindezek ellen élhet némi morális ellenérvvel a nyájas olvasó, hogy hát az anyagi károsodás és a többi, az alább közvetkező eset azonban moralitás és habtisza s így az abban megnyilatkozó elmeél tündöklése annál objektívebben gyönyörködtető Megbízható társaságban hallottam a minap az esetet, mint az ötletesség iskola-példáját s a lényeg benne az, hogy az egyik varrógépgyár bukaresti főlerakata valami husz, vagy mennyi százalék közvetítési díjat fizet annak, aki egy varrógép eladását közvetíti.

Meghallotta ezt M. N. ur, aki a legkorrektebb hivatalnokember, kitünő munkaerő és a leggyengédebb családapapa s mivel a gyerekek sok ruhát szakítanak s ezért már régen tanácskoztak egy varrógép megvételéről, egyik szép napon beállított a varrógépüzletbe és saját sógora nevén mutatkozott be, megtudakolta, igaz-e a hir. Igaz volt.

— A sógornőmék ugyanis varrógépet akarnak venni részletfizetésre s ez esetben idehozom őket.

— Legyen szerencsénk. Ki az illető ?

— Hősünk bement a saját nevét, lakcímét s eltávozott. Hogy a cég lenyomozta-e az üzletfél bonítását nem lehet tudni, tény azonban, hogy M. N. ur másnap sógornője és felesége kíséretével beállított a varrógépüzletbe. Mondani se kell, hogy sógornője, mint feleség s felesége, mint sógornő szerepelt. Az üzletet hamar megkötötték, a nagyságára kipróbálta a gépet, az egyszerűen működött s az első részletet nyomban ki is fizette érte. A cég azonban csomagoltatta is a varrógépet, hogy azt a tulajdonjog fenntartása mellett a nagyságosasszony lakására szállíttassa. A hölgyek kedvesen bucsuzkodtak, M. N. ur azonban kicsit visszamaradt.

— Bocsánat, nekem még valami kis dolgom van itt.

Öt perc múlva kezében volt a közvetítői díj, másik öt perc múlva felesége, de a valódi felesége retiküljében s mondják, ugyanakkora összeg volt, mint a kifizetett első hónapi részlet. Erre való tekintettel este közösen moziba mentek s utána megittak egy üveg rizlinget a jó vásár betetőzésére.

Hát nem az ötletek fővárosa Bukarest ?

—II—

Megnyit a

„Revü“ uriszabóság

ARAD, Deák Ferenc-u. 15. kapu alatt.

A megszűnt **Sámson Jakab-cég** szabásának, **Csont Sándor** vezetésével készülnek a legújabb szabásu ruhák. Pontos és szolid kiszolgálás! Elsőrangú munka! Olcsó ár!

**Vegyen részt az Erdélyi Élet
országos riportpályázatán!**

Elmélkedés a hazugságról

Vajjon mi a hazugság? „Álarc mögött rejtőző igazság” — a bölcs Byron szerint.

Ez a meghatározás valóban hiven visszatükrözi az igazságot és így egyszerűen megformulázva magába foglalja az emberiség nagy tragédiáját az igazság színe előtt. A naplény és a halál sohasem tudtak egymással szembenézni; hasonlóképpen van ez az igazsággal is.

Az emberiséget a társadalmi és érzelmi élet terén kinzó ellenállhatatlan tudás-szomj; a vágy: a titkokat takaró leplet felemelni; a törekvés: a szemek nézésében rejlő titkozatosságot kifürkészni; az ajkak tudatos hallgatását megtörni, az életünk felépítéséhez felhasználni szándékolt alkotó elemek teljes megismerését kereső értelem kiáltozásai, — mindezek súlyos zavarokon és keserű kiábrándulásokon kívül semmit sem hozhatnak.

Tekintsetek körül és figyeljétek meg, hogy sok háztartás holdogsága és nyugalma nem e az alakoskodás szálaiból szövődik-e ügyesen? A gondtalan és meglegedett ember mosolygó ábrázatával hány család nem él meg a folytonos ámitásból?

Ezek közül egyesek észre sem veszik azt a léghőrt, amelyben élnek, mások azonban, akik tudatosan élnek a saját maguk által felépített egzisztenciájukat, megadással türik azt, a sötétben tapogatóznak lassan, félénken, a lámpát körülörpökdő szánandó lepkékhez hasonlóan, a megismerés érdekes világosságára vonzza őket és mégis óvakodnak tőle, a rájuk leselkedő csaldától felve nem mernek megnyilatkozni,

Ibsen *Vadkacsájának* története az egész világ történetével azonos.

Ismerjük be tehát, hogy mily szomorú a mi nevelésünk! Gyermekkorunktól fogva az igazság tiszteletére és annak minden alakjának csodálatára tanítanak bennünket, a hazudozástól és képmutatástól való irtózást oltják a lelkünkbe és egyáltalában nem veszik észre azt, hogy eképpen későbbben teljesen védtelenül vagyunk az étellel való küzdelemnek kitéve.

FOTO STUDIO

André Székely

MEGNYILT

Arad, Bul. Regina Maria No. 22
— (volt Weisz műterem). —

**Vegyen részt az Erdélyi Élet
országos riportpályázatán!**

Ennél mulatságosabb az, hogy miközben az őszinteség tiszteletére készítik elő a gyermeket, gyakran a hazugság művészetét sugalmazzák neki. Ha a kicsike eltört valamit, miközben Ön megdorgálja szép asszonyom, önnek gondja lesz arra, hogy a gyermeket eképpen megfenyegesse: „Megbüntetlek, ha hazudsz!” — és negyedórával később, ha valamelyik unalmas barátnéja csengetni fog és Ön nem kívánja fogadni, ugyancsak Ön fogja elküldeni a gyermeket az érkező fogadására, ezzel a leleménycs üzenettel: „Anyuka nincs itthon, már régen a városba ment! . . .”

Nem is beszélek az ismerőseinkkel érintkezés során lép-ten-nyomon használt szokásos közhelyekről: „Mennyire örülök, hogy látlak!”, „Mily öröm, mily kellemes meglepetés kedvesem!” — mikor nagyon jól tudja, hogy ez a látogatás vagy találkozás teljesen hidegen hagyja és nagyon jól meglehet a hazugság eme használata nélkül.

De nem teheti, érzi, hogy feltétlenül szükséges a nagyvilági civilizált ember banális hagyományához alkalmazkodni.

És mivel közülünk mindenki ismeri a hazugságok szomorú szenvedélyét és az egymásközötti érintkezés érdekében mindenki rabja ennek a szenvedélynek, ennél fogva az igazi szerelem problémája lett talán a legkinzóbb problémák egyike. Semmi sem hasonlítható össze ama két teremtés tusájával, akiket egy kifürkészhetetlen ösztön egymás karjaiba dobott és akik fuldoló vakokhoz hasonlóan küzdenek, hogy lelkük igazságait fedezhessék. Éjjel-nappal miodegyikük azon tépelődik, hogy vajon nincsenek megcsalva, hogy talán csak játék . . . csak hazugság . . . csak bolondos álmokép az egész . . . A legnagyobb energiát felörlő, a sziveket megsemmisítő erőlködések ezek, amelyek hónapokig, sőt évekig is eltarthatnak, addig, amíg a szellemi fáradság eltompít minden más érzést és azután mindegyik vége lesz.

És mindezek a tünetek nemcsak az érzések világában nyilvánulnak meg, hanem hasonlóképpen jelentkeznek a társadalmi és gazdasági életben is.

Ma a legválságosabb történelmi korszakon megyünk keresztül: ki tudhatja azt, hogy mi történhetik holnap a sok új megrázkódtatásban vergődő Európában.

Fordította: *G. Marian*

Barbat Coriolan,
rendőrkapitány.

Csak az árák olcsók — minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

DIVATÁRUHÁZA

Arad, Str. Bratianu (Weitzer János-uca) 2. Mélyen leszállított árákon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. A hölgy és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye.

Nyári összes eredmény

Azért meg kell nézni az érem másik oldalát is.

Nem elég elmondani az ismerősöknek, ha azt kérdezik, hogy mivel töltötte el az ember a nyarat, hogy: Hát kérék-alálassan, remek volt, ettem, ittam, fürödtem, híztam-fogytam. Nem szabad csak arról beszámolni, amit az ember csak nyáron csinált. Meg kell mutatni az igazsághoz hiven az érem másik oldalát is: azt, amit az ember csinálni akart ugyan, de nem csinált.

Hogy rá akart szokni a korai felkelésre, mert szégyen-gyalázat, hogy az ember csak tizenegy órákor megy le a strandra, mint ahogy azt a mult nyáron tette, ki kell használni a vizet a napot és a csodaszép reggelt és az ember első nap tényleg fel is kelt hét órákor és nyolc órákor már a természet ölen volt az ember, de aztán este közbejött egy römiparti, fél kettőig és másnap este revansot kellett adni és harmadnap este kitünő kabaréelőadás volt, negyednap viszont táncverseny és arra vagyok kíváncsi, hogy ilyen körülmények között ki kel fel hajnalban és a többi fürdővendég is csak tizkor kelt fel, hát mért kelt volna fel az ember korábban, mint ők, nem igaz?

Továbbá az ember mindenféle remek irodalmi dolgokat hozott magával a kufferben, mert feltette magában az ember, hogy az idén nem fogja olyan haszontalan semmivéssel tölteni az idejét, mint a mult nyáron, mert télen ugy se jut hozzá az ember egy kis olvasáshoz, hát legalább nyáron kell kipótolni a mulasztottakat és tényleg bele is kezdett az ember először a Korunk Művészi Áramlataiba, azután egy Nobel-díjat nyert szép, komoly regénybe, ahol a végén nem lesznek egymáséi, hanem az egyik meghal, a másik egy kivándorlóhajón vész bele a távoli kódokba, de aztán az embernek eszébe jutott, hogy ejnye, azt a detektívregényt, amit az utra vettem, még nem fejeztem be és akkor az ember belekezd a detektívregénybe és egész nyáron nem is olvas egyebet, csak azt az egyet.

És bizonyos gátló körülmények közbejötté folytán az idén se tanult meg vitorlázni, épp úgy, mint tavaly, mikor feltette magában, hogy: de jövő nyáron igazán megtanulok

És nem kente be magát ananászolajjal, hogy egyenletesen barnuljon le és épp olyan cafatokban jött le róla a bőr, mint tavaly, mikor elhatározta, hogy na, jövőre jobban vigráz.

Szaküzlet optikai és finom solingeni acél árukban: beretvák ol-lók stb. Köszörülde, orthopead készülékek és műlábak készítése.

Tejnor Ferenc és Tsa

optikus és késmüves. Arad, Piața A. Iancu Szabadság-tér 21.

És azt a madeiraterítőt, amit az ember öt évvel ezelőtt kezdett el nyáron és tavaly elhatározta, hogy az idén okvetlenül befejezi, hiszen egyéb dolga se lesz, szintén nem fejezte be, csak öt lyukat alkalmazott bele és valamivel több piszkot, mint tavaly.

Nem szólva a gyerekek fényképeiről, amelyeket az idén nyáron akart elrendezni, kis albumba ragasztani dátummal ellátni és közbeírni a gyerekek jó mondásait, hogy el ne felejtse az ember milyen érdekes lesz egy ilyen album, ha a gyerekek felnőnek — hát ebből se lett semmi, csak egy csomó új fénykép, amik szintén nincsenek beragasztva és egy csomó új mondás, amik szintén nincsenek felírva.

Azonkívül azt a hosszú levelet is meg kellett volna írni egy barátnőnek, amiben az ember magyarázta volna, hogy épp olyan szeretettel gondol rá most is, mint amikor együtt jártak iskolába és hogy igazán csak a véletlenen mult, hogy a levezés köztük megszakadt, de ezt persze kimerítően kellett volna megírni és azért tervezte úgy az ember, hogy majd nyáron írja meg, de aztán mindig közbejött valami és az ember nem írta meg,

És a Tóninéninek kellett volna anzichtsot írni, mert tavaly nyáron is nagyon meg volt sértve, hogy az ember pont neki felejtett el írni, el is határozta az ember, hogy amint megérkezik, első dolga lesz egy lapot írni Tóninéninek, de aztán valahogy eltolódott a dolog és az embernek csak idehaza jutott eszébe, hogy ajjaj, már megint mindenkinek irtunk, csak a Tóninéninek nem.

Továbbá ott van az a pettyes grenadinruha, amire az ember azt tervezte, hogy az idén nyáron okvetlenül elhordja, de nem hordta el, mert valahogy úgy jött ki a dolog, hogy nem lehetett felvenni egyszer se.

Cigaretta, amit az ember le akart építeni tizre, maradt ugyanaz a huszonöt, mint rendesen.

Abból a három kiló súlytöbbletből, amit az ember magára akart szedni, lett negyven deka.

Viszont abból az öt kilóból, amit le akart adni, szintén negyven deka, de többlet.

Egyet valósított meg csak komolyan és száz százalékgig. Azt, hogy nyáron nem izgatja magát politikával, világeseményekkel és nem olvas újságot. Ez remekül ment három hétig.

Akkor közbejött a bankzárlat és a kormányválság és...

Ugyan, kérem, mindenről az ember nem tehet. De majd meg tetszik látni, hogy majd a jövő nyáron egész másképp lesz.

n—n

Myrna Loy is az **Waldheim**
ártalmatlan

soványító pasztillát szedi naponta. Meg is látszik alakján!
Kérje orvosa véleményét. Kapható: **Gyógyszertárakban és Drogériákban.** — Dobozonkint: **Lei 115.**

A hármas sziget titka

vagy: a kabin-nők elrablása

avagy: Coeur-dame kalandos kimenője

Az Erdélyi Élet eredeti kánikulás riportregénye

II

— De kérem, — próbált tovább kapacitálni az egyik megbízott — hiszen elsősorban ön kell helytálljon feleségéért, aki súlyosan inzultálta barátunkat.

— Sag schon! Bizonyára megvolt az oka!... Majd Derblay Fülöp pózába vágva magát határozottan kijelentette, minden úgy van jól, ahogy a felesége jónak találja. — Hagyjanak engem békében!... Nyár van... harminchat fok meleg... az emberek ájultan hevernek a homokban és az urak egy megérdemelt nyaklevesért verejtékesre strapálják magukat... Hagyjanak engem békét...

Ezalatt a tulsó parton a következő jelenet játszódott le. Az bizonyos barát, aki arról nevezetes, hogy szeret fontoskodva kellemetlen híreket újságotolni, öt percen belül értesítette a történetekről dr. Fény Jánost, — aki mint ahogy ezt a nemzetközi strandszabályok előírják — rögtön szolgálattételre jelentkezett Coeur-dame előtt.

— Mi történt, asszonyom?... érdeklődött izgatottan, miközben éles szemgolyóival úgy söpörte végig a fejleményekre éhesen várakozó tömeget, hogy egy lángszóró sem végezhetett volna külön munkát.

— Képzelse, — kezdte önaagsága, — de nem folytatta tovább, mert néhány elszánt barátnője a világért sem adta fel helyszíni pozícióját. — Jöjjön kérem, majd elmondom négy szem között...

Ezzel elindultak és messze maguk mögött felejtve a fürdőzőket, leheveredtek egy diszkrét bokor jótékony árnyékában.

— Mondja már, drága, mi történt?...

— Képzelse. Megbeszélésünk értelmében vártam magát a szokott helyen, ahol már annyi kellemes órát töltöttünk el mostanáig. Egyszerre úgy érzem, valaki cirógatja a lábamat. Az első percben a férjemre gondoltam, de aztán rájöttem, hogy ez még sem lehet ő, akinek sohasem volt érzéke ilyesmi iránt. Okkal gondoltam tehát arra, hogy ez csak maga lehet, csak maga tud úgy simogatni, hogy senki más...

— Igazán nem hizelgő rám nézve — méltatlankodott Fény dr. — hogy ennyire bizonytalan a megkülönböztetésében

— Bocsásson meg, Jani, de az igazság kedvéért le kell szögezmem, az a kéz is mestere volt a cirogatásnak. Mintha csak a maga keze lett volna, még nüanszbeli különbség sem volt.

— De még sem én voltam!...

— Kis bolondom, — kacagott önaagsága. Persze, hogy nem maga volt. Ha maga lett volna, nyugodt lehet, nem pofonokkal jutalmazom.

— Mondja már, ki volt az a gazember?!...

— Ki volt? A barátja, az a strandjampec, aki úgy jár a nyomban, mint az árnyék. Sehol sincs nyugtom tőle, ahol megpillant, mellém szegődik és mondhatok neki akármit, jön utánam úgy, hogy akár a pincsikutyám mellé párosíthatnám.

— A Káro Bubi.

— Az.

— Az a niemand?... Nahát, ezt megkeserüli! Hát mit gondol az a tökéletlen fickó, hogy korrekt uriaszsonnyal szemben úgy viselkedhet, mint manikür szeretőivel? Megnyugtatom, élvezem a kedvét a strandbetyárkodástól. Mégis csak disznóság, hogy ilyen kellemetlen fráterek elriasztják a tisztességes urinóket a strandról. Esküszöm, hogy ezentul csak látcsővel legeltetheti a szemét magukon!... Jöjjön... menjünk át a klubba. Maga előtt akarom elintézni ezt a piócát.

Coeur-damenak érthetően imponált Fény dr. gavalléros nekibuzdulása. Engedelmesen követte lovagját a csónakba. Egy kissé ugyan kíváncsi volt a fejleményekre, melyek végeredményben épp úgy nem hiányozhatnak egy szép asszony életében, mint a rouge vagy a kölniviz. Magában azonban már sajnálni kezdte Káro Bubit, aki ugye mégse akart rosszat... és hiába is tagadná maga előtt, simogatni tudott. Határozottan tehetsége van hozzá, érti a módját és most ez a vérengző fenevad egészen biztosan felfalja.

A csónak befutott a klubb kikötőjébe. A parton illő komolysággal várták a doktort Káro Bubi megbízottjai.

— Megbízónk nevében lovagias elégtételt kérünk...

— Tölem? — csodálkozott Fény dr., aki persze nem ismerte az előzményeket.

— Ugy van, öntől, Önagsága férjét kerestük fel, aki azonban önt nevezte meg, mint a ház barátját. Minden tekintetben megbizik az ön elhatározásában s nem lehet kétséges, hogy ön tudja a köteleességét.

— Allok rendelkezésükre,

— De kérem — szólt közbe Coeur-dame, — hát érdemes egy ilyen csekélységért...

— Asszonyom, — felelték szigoruan az urak — egy pofon sohasem lehet csekélység...

— De uraim, — aggódott önagsága — igazán kellemetlen volna, ha kitudódna, hogy miattam...

Kicsi szívében persze hallatlanul örült ennek a fordulatnak. Hiszen miatta még sohasem párbajoztak!... Ez a párbaj a

Bundák, szörmék szakszerű nyári gondozását olcsón vállalja

Engelhardt Ferenc szücs

Arad, Str. Eminescu Nr. 1. — Bunda átalakításokat a legújabb modellek után JUTÁNYOS áron vállal. :-:-

TÖMEGMUNKA NEM PRECIZ!

ÉPITTESSEN RÁDIÓT, CSILLÁRT

M A T U Z-nál.

Volt Petőfi-ucca 10 szám.

a karrierje kezdetét jelentheti. A holnap reggeli lapokban hasábok jelennek meg az afférről és mindenütt a városban erről fognak beszélni az emberek. Holnap már nem lesz téma a lausannei konferencia, a japán-kinai konfliktus, az Általános Gazdasági Bank fizetéseképtelensége, a munkanélküliség problémája, se infláció, se a defláció, holnap már nem érdekelnék senkit a németországi események, sem a romániai választások, — holnap az embereket már csak ő érdekli, Coeur-dame, a véres tragédia hősnője. Mert már maga előtt látott egy véres huscafatot, — jöllehet még nem tudta hamarjában elhatározni, a kettő közül melyiket? Végeredményben azonban mindegy. A fő, hogy miatta ömlik a vér, hogy két férfi hajlandó az életét kockáztatni miatta.

— Uraim állók rendelkezésükre! — ismételte szelidebben Fény dr. Estére jelentkeznek önöknél megbízottaim . . .

Ezzel a második fejezet véget is ért. A regényírás szabályai szerint legközelebbi számunkban a harmadik fejezet következik, melytől a szerző semmi kincsért el nem térne.

— Hogy van az, hogy sokan megitták a kortes-borokat, megették a jó potyavacsorákat és mégis az ellenpártra szavaztak?

A fiatal Kohn nősülni akar es a házasságközvetítő leviszi leánynézőbe egy egy vidéki családhoz.

— Nézze, Kohn ur, — mondja neki utközben — én tudom, hogy maga undorítóan sokat zabál és emiatt visszamehet a parti, ennél fogva én majd a vacsoránál maga mellé ülök és ha már eleget evett, meghuzom a kabátját.

Kohn a vacsoránál richtig úgy zabál, mint egy vadállat. A házasságközvetítő egyre huzza a kabátját, de ez mit se használ, végül is belerug egy nagyot.

— Aber — sugja erre oda neki Kohn mérgesen — lassen Sie mich fressen, die Kale gefällt mir nix . . .

♦♦♦♦♦

— Miért határozták el egyes nemzeti-pártiak, hogy dühükben más pártra szavaznak?

Egy parasztlegény elmegy a rabihoz és bejelenti, hogy át akar térni a zsidó hitre.

— Aztán miért akarsz kitérni, fiam, — kérdi tőle a rabi jóságos hangon — talán zsidó lányt akarsz elvenni feleségül?

— Nem, — feleli a legény.

— Vagy talán valami anyagi előny miatt?

— Nem.

— Vagy talán meggyőződésből?

— Egy fenét. Összevesztem otthon és most csuffá akarom tenni a familiámat.

— **Jég!** Előfizetés, rendelés legelőnyösebb Reusz műjegygyárban Bul. Reg. Ferdinand 33. Telefon 141.

Színház és Film Élet

Amikor Nagy Kató, a világhírű magyar filmszínész nő a raguzai börtön sötét kazamatáiban raboskodott.

A világsajtó közelmúltban azt a szenzációs hírt közölte, hogy NAGY Katót, a világhírű magyar filmszínész nőt feleségül veszi HANS ALBERS a népszerű bécsi színész. Az érdekes művész házasság híret Nagy Kató energikus nyilatkozatában megcáfolta.

Írta: *Ferenczy György.*

Käthe von Nagy

Valamikor Katónak hívták. Bácskai urilány volt, aki ott sétált nap-nap után a szabadkai korzón, akáresak a többi kis vidéki bakfis. Csokoládét majszolt, virágot kapott, titokban ruzsozta az ajkát, udvarlók vették körül, s fülig pirult, ha valamelyik kis jogász, vagy bankpraktikáns szerelmes bókokat suttogott fülébe. A kis cukrászdában randevuzott és apró kis flórtök tették változatossá a nagy bunyevác falu-városban a kis bakfis életét. Nyáron, mint minden szubotikai, kijárt Palicsra és ott mutogatta formás idomait a palicsi strandon.

Ma világhírű sztár. Ünnepezt filmprimaadonna. Hatalmas plakátok hirdetik a nevét, a világlapok hasábos cikkeket írnak róla, horribilis fellépti díjakat kap, a filmvállalatok versengenek érte. A szubotikai kis bakfis rövid idő alatt olyan szédületes **Világkarriert csinált, amilyent Banky Vilma** óta egyetlen magyar művésznőnek sem sikerült.

Pedig mindössze huszonkét éves...

Regény az élete. Ragyagó szcenáriumot lehetne róla írni. Én aki közvetlen közélről néztem a kis Katót szárnypróbálgatásait, hihetetlen energiáját, amivel kiharcolta a kezdet sok sikertelenségének dacára szédületes karrierjét, az Erdélyi Élet hasábjain megpróbálom folytatólag elmesélni azt az élet-regényt, amíg a kis szubotikai bakfis eljutott idáig...

Soha ilyen tavaszt

A kis Kató minden vágya, minden álma már apró gyermekleány korában a színpad volt. Állandóan a világot jelentő deszkákról ábrándozott – szülei azonban hallani sem akartak arról, hogy színész nő legyen belőle. Apja, aki előke-lő bácskai dzsentrí és bankigazgató volt Szuboticán, ahányszor szó került a családi háznál Kató terveiről, energikus hangon jelentette ki:

— Szó sem lehet róla. Még csak éppen ez hiányzik. Nem azért neveltem a lányomat, hogy színész nő legyen belőle.

Kató azonban nem csüggedett. Kitartóan harcolt a szü-lői konzervatizmussal és olyan energiával küzdött álmai való-ra válásáért, amilyennel csak az asszonyok tudnak harcba szállani, hogy érvényesítsék akarataikat. Először a mamát szerelte le és ezután ketten lefegyverezték az apát.

... és egy szép napon a kis Kató budapesti gyors egyik másodosztályu fülkéjében elindult meghódítani a színpadot.

Budapesten beiratkozott a színiiskolába. Egész télen járt az órákra, majd eljött a tavasz és az első budapesti tavasz elhozta életének első nagy szerelmét is. Megismerkedett

„Eladó lányok“ (Kolben József filmügynökség Braşov)
Az aradvárosi mozgósínházak legközelebbi műsorából

egyik távoli rokonával, Anday Ernővel, aki halálosan szerelmes lett a kis Katóba. Anday szintén karrierről ábrándozott és egymásután írta a szerelmes verseket ideáljához. A szerelmet eljegyzés követte, az eljegyzést néhány hét múlva szakítás.

Anday azután szerelmi bánatában megírta „Soha ilyen tavaszt“ című regényét, ami óriási sikert aratott Budapesten és a fiatal ismeretlen író egyik napról a másikra beérkezett, márkás regényíró, majd kedvelt színpadi szerző lett.

Regényében nagy szerelmének történetét írta meg, a regény hősnője pedig a kis Kaláris — Nagy Kató volt.

Anday Ernő beérkezett, a kis Kató azonban első próbálkozásaival kudarcot vallott. A színiiskolában megállapították róla, hogy tehetségtelen.

... és a kis Kaláris szomorú szívvel otthagyta a ma-

gyar fővárost és visszatért a bunyevác falu-városba — Szuboticára a szülői házhoz.

Uj uton a siker felé...

De a kis bakfis nem csüggedt. Ha az első kísérlet nem sikerült, új uton igyekezett eljutni a kitűzött cél felé. Ha mint színész nő nem tudta a színpadot meghódítani, más módon akarta elérni célját: szindarabot, drámát írt.

Egy szép napon beállított a szubotikai „Napló” szerkesztésébe és magával hozta drámáját. Ettől kezdve mindennapos vendégünk volt a szerkesztőségben. Színes riportokat, hangulatos cikkeket írt és a legtekintélyesebb jugoszláviai magyar napilap — amelynek szerkesztőségében dolgozott jelen sorok írója is — nap-nap után közölte Nagy Kató dolgozatait.

Ez a siker azonban nem elégítette ki. Többre vágyott, többet akart.

Uj szerelem

A szubotikai „Napló” egyik segédszerkesztője volt abban az időben a fiatal magyar ujságíró generáció egyik letehetségesebb tagja Diószeghy Tibor. Ő nézte át napról-napra Kató cikkeit, ő fésülte át, s javította ki rendszeresen cikkeit, míg egyszer azon vette észre magát, hogy halálosan beleszeretett a kis bakfisba.

A szerelem kölcsönös lett és ettől kezdve állandóan együtt lehetett őket látni a korzón, a cukrászdában, Palicson, mindenfelé.

Néhány hét múlva Diószeghy Tibor azzal lepett meg bennünket a szerkesztőségben, hogy megválnak a laptól és végleg eltávozik Jugoszláviából. Szándékát bejelentette főszerkesztőnknek dr. Fenyves Ferencnek, akinél aranyzivübb, megértőbb és nemeslelkűbb lapkiadóval még életemben nem találkoztam. Dr. Fenyves tudomásul vette Diószeghy elhatározását és több, mint 20.000 dinár végkielégítést utalt ki neki.

A raguzai öreg vár börtönében

Diószeghy Tibor még rövid ideig Szuboticán maradt, majd egy szép napon nyomtalanul eltűnt, anélkül, hogy elbucszott volna barátaitól és kollegáitól. Diószeghy Tiborral azonban eltűnt Szuboticáról Nagy Kató is. A kétségbeesett szülők, amikor lányuk szökéséről, értesültek, azonnal a rendőrségre siettek, bűnvádi feljelentést tettek leányuk ellen és kérték, hogy országosan körözzék a szökevényeket.

A körözölevél elment az ország minden rendőrhatóságához, de minden igyekezett hiábavalónak bizonyult, mert a szökevényeket nem találták. Már mindenki azt hitte hogy valahol a külföldön járnak, amikor a véletlen — a legjobb detektív — a szökevények nyomára vezette a rendőrséget. Egy szubotikai utazó a raguzai strandon felismerte őket és visszatérve Szuboticára közölte az aggódó apával felfedezéseit.

(Folytatjuk)

Tökés Anna csalódott a szovátai remetében

Négyheti nyaralás után koromfeketén utazott haza szerdán este Tökés Anna Szovátáról. Lent nyarat a Medve-tónál férjével együtt s azt mondja, hogy a fürdővendégek nagyon sokat bosszankodnak, mert a tavat már három éve elzárva tartják csak azért, hogy ha netalántán megérkezne Mária királynő, akkor teljesen elkerített tavi részen fürödhessen. A királynőnek ugyanis a tó másik partján, szemben a közönség fürdőhelyével, fából egész egzotikus, pagodaszerű épületet emeltek. A muskátlik és az üres szobák azonban három éve hiába várják a tóra a királynőt.

Felejthe elenül kedves ismertséget kötöttem Szovátán, — mondja az Erdélyi Élet munkatársának Tökés Anna.

— Megismerkedtem Berde Máriával. Megörvendeztetett egy végtelenül értékes és kedves emlékkal: Anna napjára verset írt és azt nekem ajándékozta. Nekem is ajánlotta. Berámáztattam és elteszem az eredeti kéziratot.

— Olyan fekete vagyok, hogy nem merek majd kimeni Pesten az utcára. Elbujok valahol a környéken, nem mondom senkinek, hogy hova megyek, mert át akarom venni a „Tanitónőt” és „Az ember tragédiáját”. A „Tanitónő”-vel nyitunk a Vigszínházban, „Az ember tragédiáját” pedig Szegeden fogom játszani Kiss Ferencsel. Augusztus 10-ike táján azután elutazom Szegedre.

— Különbén nagyszerűen éreztem magam Szovátán, Erdély a hazám, napokat bolyongtam a virágos hegyekben, felkerestem a legrejtettebb zugokat és teleszívtam magam erdélyi virágok illatával. Persze meglátogattam a szovátai remetét is, mindig kíváncsi voltam rá, azt hittem, nagy ősz szakálla van és bölcsességeket fog mondani nőknek és férfiaknak egyformán. Ehelyett találtam ott egy nagyon ügyes vendéglőst, aki, mint remete működik és nyoma sincs rajta annak, hogy valami világfájdalom, vagy a szerelemben való csalódás üzte volna őt be a szovátai rengetegbe, ahol mohából és fából épített kis kajütöket bocsát a kirándulók rendelkezésre, sőt ezenkívül a jobb időkben állítólag volt még neki egy körbefutó priccse ellátott közös vigvamja is, amiben, középen a kondér alatt, romantikusan égett a tűz és a kirándulók el voltak ragadtatva ennyi poézistól. Ennek az erdei idillikus állapotnak ma már vége, az egész remetetelep nagyon elhanyagolt, úgy látszik, hogy a szovátai vendégek kiábrándultak a remetéhez fűzött illúzióból. Elmúlt a varázs.

— Szerettünk volna kirándulni autobuszon a Gyilkos-tóhoz, kerestük is az odajáró autobuszt, a fürdőigazgatóság azonban legnagyobb sajnálatára közölte, hogy az autobuszjáratot majd csak július végén indítják meg. Egyelőre roppant kíváncsi vagyok a szegedi szabadtéri előadásra, ahol Évát fogom játszani „Az ember tragédiában.”

Hölgyeim és uraim,

— heti hireinket közöljük

— Szegény nyugdíjasok, ha annyszor kaptak volna nyugdíjat, mint ahányszor azt a lapok hasábjain a pénzügyminiszterek kiutalták, már régen birtokukban lenne a jövő januári illetményük is. Olyan hírek is jöttek, hogy nyugdíj-bonuszokkal kereskedők, iparosok és mások is fizethetnek adót. Ez jelentékeny megkönnyebbülést okozna, hiszen sok adóhátralékos kereskedő, iparos fogadná el készpénzben a nyugdíjak ki nem fizetett bonját. Az ígéretekből — sajnos — aligha lesz realizálható valóság, — legalábbis ezzel biztattak bennünket a pénzügyi igazgatóságon, ahol kijelentették, hogy erre vonatkozólag rendelet még nem érkezett. A miniszter nem válaszolt arra, hogy betartja-e ígéretét és szándékában van-e lecsillapítani a kálváriátjáró nyugdíjasok beláthatatlan nagy tömegeit.

— *Más.* Az Ancora (Ancer) román biztosító r. t. most tette közzé 1931 évi mérlegét, amelyben 5 millió lej alaptőke mellett csupán 66450 lej tiszta nyereséget mutat ki. Ez a gyenge eredmény azt bizonyítja, hogy a közönség alaposan megválogatja ma már azt az intézetet, ahol biztosítva látja elhelyezett tőkáját.

— *Más.* Hivatalos helyről kapott információink szerint a Chibriturile S. A. R. vezetősége arra való hivatkozással, hogy jelentős készletek fölött rendelkezik, a gyufagyárak munkásait elbocsátotta és a gyárak működését 6 hónapra beszüntette. Ahelyett, hogy leszállította volna az árakat és törekedett volna a fogyasztás emelésére, inkább az üzembeállítás eszközeit választotta a meglévő készletek csökkentésére. A gyufaárak revízióját a Monopol azért késlelteti, mert most válik esedékessé az évi redevenca második részlete. Ha a vállalat nem teljesítené a fizetési kötelezettségét, a Monopol felbontja szerződését a svéd tröszttel és saját kezelésbe veszi a gyufagyártást, mely esetben lényegesen leszállítja az árakat.

— *Más.* Az aradi „Tricotage“ gyárból nem látnak pénzt a hitelezők, — ez késztetett arra egy aradi nagyvállalatot, hogy 32000.— lejért csődöt kérjen ellene.

— *Más.* A Palugyay Pezsgőgyár kényszerlikvidálási kérelmének helyt adott a törvényszék. Szeptember 24-én választják azt a bizottságot, mely lebonyolítja a temetési szerződést.

— *Más.* A Leda Vegyiparigyár rt. 1931 évi mérlegét 18 millió részvénytőke mellett 1,175.219 lei veszteséggel zárta. Ebből az alkalomból a vállalat házi krónikása bal-lédát irt a részvényesekhez.

— *Más.* A Dermata cipőgyár rt., — okulva Bata repülő-katasztrófáján — alapszabály módosítást határozott el, mely-

nek értelmében szigoruan eltiltja az igazgatóság tagjait, hogy a magasabb régiók felé törekedjenek. A módosított alapszabály egyik pontja szerint csak a munkásságnak van joga a levegőhöz, mert abból élnek. Ennek bizonyítéka, hogy heti egy-két napi foglalkoztatásból is megtudnak élni. Itt említjük meg, hogy a Dermata-gyár cipőállományában változás nem történt, a leltár stimmel, egyetlen pár cipő sem hiányzik.

— *Más.* Az Industria Cucirini Arad beköltözött új helyiségébe, az aradi Central-szálloda belső termeibe, melyek egyikében helyezte el orszózási üzemét is. A vállalatot olasz érdekeltség alapította s vezetésével Kohn Emil bizta meg, aki évekig állt az olaszországi központ szolgálatában. Kitűnő szakértelmét honorálta a gyár igazgatósága azzal, hogy őt delegálta a romániai üzem élére. Kohn Emil különben veje Molnár Miksának, a Max Molnár & Co cég társtulajdonosának.

— *Más.* Bogdán Gyula kéményseprőmester ügyével kapcsolatban levelet kaptunk az elmúlt héten „Háztulajdonos” aláírással. Elvből nem vehetünk figyelembe névtelen leveleket, de ettől függetlenül is üzenhetjük, hogy változatlanul fenntartjuk cikkünkben foglalt álláspontunkat.

— *Más,* Sajnálatos baleset érte az elmúlt héten Ujhelyi József dr. aradi orvos kislányát. Játék közben véletlenül lenyelt egy egyletes pénzdarabot, mely szerencsére komplikáció nélkül került le a gyomorba. A baleset és a szülők érthető ijedsége nagy részvétet keltett az ismerősök körében. A Dácia-kávéházból Szendrei Mihályné kocslval ment a színházba Róna Jenő dr.-ért, aki első segélyben részesítette a kisgyermeket.

— *Más.* Napok óta százával érkeznek tűzifával rakott vagonok az aradi állomásra. Ez a tömegőrület annak a vész-hirnek tulajdonítható, mely szerint a Cfr, a terminus lejárta után, lényegesen felemeli a jelenlegi kedvezményes szállítási fuvart. Illetékes helyen kijelentették, hogy ez a differencia még annyit sem tesz ki, mint a fa értékének időközi kamata. A tömeges lehívás főként a szállítók vállalatoknak kellemtelen, mert képtelenek pontosan eleget tenni a felszaporodott megbízásoknak. A türelmetlen és ideges rendelőközönség fölösleges fekbérbérlést és izgalmat okoz magának.

— *Más.* Orvosi körökben tárgyalják, hogy számtalan megbetegedést idéznek elő az olasz fagyaltárusok, akik nem nagyon válogatják meg a felhasználandó anyagot. Fagyaltmérgezésben betegedett meg legutóbb Kornis Zsigmond közismert aradi vállalkozó is, aki hosszú és kínos betegség árán szerzett magának újabb tapasztalatot. A városi főorvos fokozott figyelmébe ajánljuk ezeket a talián szezonvállalkozókat.

— *Más.* Valamelyik miniszterünk kijelentette, hogy minden kartel szükséges rossz. Igaza van. A gyárosoknak szükséges, a fogyasztóknak rossz.

— *Más.* Nagyon megijesztették a napokban Szendrei Miskát a törzsasztalnál, aki tudvalevőleg megkapta az Arad-temesvári színházakat és igyekszik korát meghazudtoló fiatalos ambícióval talpraállítani a hanyatló magyar színház-kulturát. Valamelyik veseember hirtelen odafordult hozzá és megkérdezte, mi igaz abból, hogy jövőre nem lesz színház Erdélyben? . . . — Miért, — kérdezte elhülve Miska bátyánk. Mert állítólag — hangzott az epés válasz — mozgalom indult meg, hogy tőke nélkül ne lehessen színházat nyitni. Pasz.

— *Más.* Drámai naivának ajánljuk Maniut, aki még mindig azt hiszi, hogy Michelachenak nincs más vágya, mint vele egy tálból cseresznyét enni.

— *Más.* Statisztikát kellene összeállítani és kimutatni azt az összeget, mely alaptökében, tartaléktökében és részvényekben elveszett tíz év alatt a fizetésképtelenné vált romániai bankoknál, biztosítóintézeteknél és más részvénytársasági alakulatoknál. Egy ilyen statisztikai kimutatás után vajjon ki vállalná nálunk a részvényesi címet és rangot?

— *Más.* A Goth-pár vendéjátékát nem véleményezte a budapesti román követség. Megtagadta a kiváló művészpárnak a beutazási engedélyt s ezáltal természetesen elmaradnak a várva-várt erdélyi Goth-esték is. Másfél évtized után talán mégis revideálni lehetne azt az indexet, melyen egy-néhány kitünő művészember szerepel indokolatlanul, vagy rosszindulatu besugások alapján.

— *Más.* Vezetőpolitikuskaink nagyobb dicsőségére az aradi vilanygyár változatlanul tartja a konjunkturás áramdíjakat.

— *Más.* Hatalmas ribilliót kellett az elmúlt héten, a volt Szent László-uccában, Botioc dr. polgármester elszabadult kanárijá. Órák hosszat röpdösött a kis madár ágról-ágra egy hatalmas fa tetején. A járókelők gaudiumára vigan füttyörészett azokra a kis inasgyerekekre, akik a kilátásba helyezett negyven-ötven lej jutalom ellenében hajlandóknak mutatkoztak hajtóvadászatot rendezni ellene a sűrű lombok között. Persze minden kísérlet csunya kudarcba fulladt, sőt még a kivonult tüzoltóság fáradozása is hiábavalónak bizonyult. Késő esti órákig csalogatta a ház előtt összeverődött tömeg az édesen trillázó kis kanárit. De hiába ígértek ezerjót a boldogan ugrándozó madárkának, hiába fenyegették gazdájának hatalmával, macskák veszélyével, — semmi sem használt. Lassan beesteledett, a tömeg széteszlott, a tüzoltóság hazavonult, a kanári pedig, talán először életében, szabadságának jóleső tudatában tért pihenőre isten csillagos ege alatt. Másnap azonban megéhezett a kis szabadsághős. Leszállt egy kis reggelire a szomszédház udvarára, ahol addig-addig ugrándozott, amíg el nem fogta egy ügyes fiucska. A kanári persze visszakerült polgármesterünk házába, ahol képzelhető örömmel fogadták a sárga kis forradalmárt, akinek bizonyára ez volt a legszebb nap életében.

Hölgyeim és uraim, heti hireink közlését befejeztük.

Speaker.

MŰVÉSZI ESEMÉNYEK

A HANGOSFILM VILÁGÁBAN

A színésznő barátja

(Die Nacht ohne Pause. Budapesti premier: „Viharos múlt“ címen)

A színpadon „Az ártatlan Don Juan“ volt neve és mint ilyen, sok siker után még ma is állandó műsoron van a külföldi színpadokon. Hozzánk „A színésznő barátja“ címmel és kissé átalakítva vonul be, modernebb ruhákba öltözve, mint egy briliáns hangos film. A közönséget persze épp úgy megkacagtatja és jókedvre hangolja, mint az élő színpadon. A kissé félszeg fiatalember kellemetlen helyzetei, különösen, ha Siegfried Arno játsza a fiatalembert, ma is ellenállhatatlanul hatnak. A helyzetek, melyek úgy keletkeznek, hogy a jövőndő após, mert ismeri leánya természetét, a vőmramat valóságos Don Juannak tünteti fel. Don Juannak, akinek egy híres molesztárral van viszonya. Hamisitott dedikálással ellátott fénykép játszik a történetben főszerepet és maga a molesztár, aki vendégszereplésre jön egy vidéki városba. Bonyodalomban tehát nincsen hiány, de az adott helyzetek tökéletes kihasználásában sem. És Siegfried Arno, Max Adalbert, Ida Wüst, Else Korseck és Camilla Horn kitünő munkájának az eredménye, hogy a közönség nagyon nevet, pompásan mulat. Franz Wenzler és B. Marton rendezték azt az ötletes németül beszélő énekes vígjátékot Joe Pasternákkal, a hatásos, fülbemászó melódiákat és a kísézőzenét Otto Stranzky szerezte. Ezt a százszázalékosan szórakoztató képet a Filmcentrala birtokában Aradon mutatják be először.

Rumba-Rumba

(Ein steinreicher Mann)

Külföldi szakvélemények szerint ez a németül beszélő énekes bohózat olyan rendezésben és szereposztásban került kivitelre, hogy azért elsősorban a filmvállalat áldozat-

Aradvárosi mozik legközelebbi eseménye:

Az Ördög barátja

Milton Sills és Dorothy Mackail a főszerepben.

készségét illeti dicséret s csak másodsorban a szereplő művészeket. A modern üzletemberek elgondolásával készült ez a kép, ezzel a jelszóval, hogy éppen a rossz gazdasági viszonyokra való tekintettel csak kiválót szabad nyújtani a közönségnek, csak olyan képet, amilyenért senki sem sajnálja a pénzt, mert két hangulatos, derüs órát kapott érte cserébe. Már pedig minden pénzt megér, ha a napközi gondok után valaki, vagy valami mosolyra készíti a szomoruan zárt ajkakat és derüt, vidámságot varázsol szívekbe, lelkekbe. A bohózat főszereplőinek vezérkara a következő: Curt Bois, Dolly Haas, Adele Sandrock, Liselotte Schaack, Paul Hörbiger, Egon Brosig, Willy Schur. Magyarok irták a szöveget: Eugen Szatmári és magyar a rendező: Stefan Székely. A nagyszerű produkció Joe Pasternak művészi munkája. A bohózat elejétől végig boszorkányos gyorsasággal termeli ki magából a legfrappánsabb helyzetkomikumokat, melyek zseniális zene és táncszámokkal vannak aláfűszerezve. Valósággal kergetik egymást a darabban az ötletes szituációk; a helyzet középpontjában egy értékes gyémánt szerepel, mely tartalékoltt maradánya egy valamikor jobb napokat látott nemesi családnak. Egy napon eltűnik ez a drágakő, állítólag véletlenül lenyelte az ékszerész, akinek feldolgozás céljából adtak át a gyémántot. Hihetetlen hajsza indul meg utána a legkomikusabb fordulatokon keresztül, amíg végülis nemvárt happy enddel ér véget a bonyodalmas historia. Nemzetközi siker kísérő hozzánk ezt a kitűnő képet s nem csalódunk, amikor magunk előtt látjuk már a tablás, elégedett előadásokat.

Férfiak nők nélkül

Eredeti címe S.—13. Ez a furcsa cím egy tengeralattjárónak a neve, — elvezet bennünket a Submarinek diadalmas világába. A filmvállalat szükségesnek tartotta a címváltozást, nehogy összetévezzék a már hasonló címek mellett megjelent képekkel. Amikor Aradra leajánlották ezt a filmet, csatoltak az ajánlathoz egy csomó eredeti levelet, melyeket mozisok irtak. Ezek a levelek mind arról számolnak be, hogy sem anyagilag, sem erkölcsileg az utóbbi időkben filmnek olyan sikere nem volt, mint az S.—13.-nak. A szenzációs helyszíni felvételek ámulatba, csodálatba ejtették a közönséget s ennek tulajdonítható, hogy minden állomásán napokkal kellett kitölteni a kontemplált terminust. Ha elgondoljuk, hogy előzőleg sok hasonló tárgyú téma került a közönség elé, csak annak a ténynek tudhatjuk be ezt a rendkívüli eredményt, hogy a film abszolút kivételes cselekményt

Ruhák, kabátok festése és vegytisztítása új gépekkel a legmodernebb eljárással legszebben s leggyorsabban

H o s z p o d á r = n á l
Arad, Strada Tróiescu (v. Teleki-ucca) No. 13.

produkál és olyan hatásos rendezésben, mely messze maga mögött hagyott minden hasonló próbálkozást. Az ilyen természetű képek rendszerint a legköltségesebbek, mert hiszen valóságos vagonba kerül a tárgyi előállítás és az életükkel játszó szereplők. A filmet John Ford rendezte, akinek neve ma egyik legjobb márka a mozgószingyártás világában, de hasonló jó csengésű Kenneth Mac Kannáé is, aki felejthetetlenül alakítja a főszerepet. A film jellemzésére hasábokat szentel például a Wiener Journal, többek között a következőket mondja a tárgyilagos kritikus: „Végre egy film, mely elüt a sablontól, megválogatja minden szerepre megfelelő típusokat és eredeti felvételeiben olyan világba viszi el a közönséget, mely nem is olyan régen még csak a képzeletben élt...”

A Cseka karmaiban

(Eltárs X.)

Az egész világ feszült figyelemmel, érdeklődéssel és várakozással tekint Oroszország felé, ahol nap nap után titokzatos események történnek. Ezek rendszerint elferdítve, sohasem a tárgyilagos bírálat szemszögéből megvilágítva kerülnek nálunk nyilvánosságra. A közönség mohón lesi a fejleményeket és szívesen elolvas minden könyvet, minden újságcikket, mely megközelítőleg képet alkot erről a majdnem hermetikusan elzárt világról.

Sokat hallottunk mostanában beszélni erről a filmről, amely beavat a Csekának és a GPU-nak — a szovjet kém — és titkosrendőri szervezetek titkaiba. Az „Eltárs X”-ről van szó, két fiatal orosz arisztokrata regényéről, akiket üldöznek a Cseka agensei. Mélyen megindító emberi dráma. Először mutatja elfogultság nélkül Szovjetoroszország igazi helyzetét. A főszerepeket Neil Hamilton, (a Halál-escadrille őrnagya) a szépséges Kay Johnson (a Dinamit és a Madame Satan főszereplői) és a kis Freddie Frederick — egy új Jackie Coogan alakítják. A Cseka működésének első éveit domborítja ki e film, mely a maga nemében elsőrangú élményt és tanulságos tapasztalatokat jelent. Szemléltetve látjuk a forradalom utáni Oroszországot. Látjuk a cári elnyomatás alól felszabadult tömeget a maga kialakulatlan programjával, mely első időben, amíg a vezetők erélyes eszközökkel rendet nem teremtettek, fékevesztetten vad indulatkitörésekben tobzódott. Az a világ tárul elénk, mely nyílt probléma az emberiség jobb jövőjéért harcoló világpolitikusok előtt is, melynek elérése érdekében ezren áldozták fel életüket és ki tudja, vajjon nem jelenti-e kezdetét az örök békének, amire milliók áhítoznak a világ minden részében. Ez a film azonban a történelemnek azt a periodusát, illetve annak egy olyan epizódját tárgyalja, melyből minden kiviváglik, csak az nem, hogy ez az eszmei elgondolás békére törekszik.

Dixiana

Napok óta feltűnést keltő fotók és izléses plakátok diszitik a Schutz-cég egyik kirakatát, jelezvén, hogy rövidesen bevonul Aradra a leghiresebb revüoperett, a káprázatos pompával kiállított film, a Dixiana. Hogy valami izelítőt adjunk ebből a csillogó, szinpompás képből, mindenekelőtt megemlítjük, hogy a főszereplőkön kívül — valamennyien beérkezett sztárok — ezer szebbnél-szebb görkl tarkítja a remekművet. Nem tulozunk, amikor a hozzánk érkezett jelentésekből megállapítjuk, hogy ez a kép felülmulja a Jazzkirály sikerét. A Fotókból és lapszemelvényekből következőtünk arra, hogy ennél költségesebb film még sohasem készült. Pazar kosztümök, kincset érő toalettek, drága díszletek, impozáns tömegjelenetek; a newyork-i philharmonikusok teljes zenekara, — a Metropolitan-opera világhírű baletje, — Ruther Leed rendezői művészetének millió trükje teszik hihetővé ezt a megállapításunkat s nem kétséges, hogy feltevé-sünkben nem tévedtünk. Bebe Daniels, Everett Marshall, Bert Wheeler, Robert Woolsey és Dorothy Lee állnak a szereplők élén. A cselekmény különben Los Angelesben játszódik le, az ezidei olimpiai játékok színhelyén.

Az idegen anya

Marie Dressler, Amerika legnagyobb színésznőjének megkapó erejű alakítása egy izgalmas családi dráma keretében. A tengerentúli filmgyártás különös előszeretettel foglalkozik a nevelő hatású képek előállításával. Életből vett adatok, napi történések képezik a témákat, melyeket szeretettel fogad az újvilág publikuma. Az ilyen tárgyú filmek elvezetnek bennünket a legkülönbélebb társadalmi osztályok világába. Leleplezik a felsőbb tizezrek, a nyomoruságos alvilág életét egyaránt. Nekünk, európaiaknak, külön élvezetet és tanulságot jelentenek, mert hiszen, ami odaát történik, az távol áll tőlünk, teljesen idegen. A Metro prospektusa szerint ez a kép egyik legsikerültebb alkotása s úgy állítja be, hogy ezzel vezetőhelyeket biztosított magának a világ filmpiacán. Évek óta figyelemmel kísérjük ezeket a prospektusokat. Meggyőződünk, hogy ez a filmgyár sohasem esik az öndicséret hibájába, amikor irott formában ismerteti gyártmányait szakkörökkel. Dicséretes objektivitással mondja el házivéleményét, sőt sokkal szigorubb önmagával szemben, mint a hivatásos kritikusok. Ezekután teljes bizalommal tekinthetünk „Az idegen anya“ premierje elé és hisszük, hogy ezuttal sem csalódunk előlegezett bizalmunkkal. Wallace Beery és Dorothy Jordan játszanak még a darabban, melyet George Hill rendezett.

Órát, ékszert, arany jegygyűrűt Csáky
a legolcsóbb árban vásárolhat

órás-ékszerésznél Arad, a Lutheránus
templommal szemben! Óra- és ékszerjavítás,
ékszervésés elsőrangu kivitelben.

SZINHÁZ

Heti műsor:

Hétfőn: Arany óra, mozgóhely-
árrakkal legdrágább hely 25 lej.

Kedden: Torockói menyasz-
szony, Neményi Lili vendégfellép-
tével. Mozihelyárrakkal.

Szerdán: Méltóságos asszony
trafikja, ujdonság, itt először.
Neményi Lili felléptével. Olcsó
helyárrakkal, legdrágább hely 50 lei

Csütörtökön: Méltóságos asz-
szony trafikja másodszer. Olcsó
helyárrakkal.

Pénteken: Kényes válóper.
Mozihelyárrakkal, 25 lei a leg-
drágább,

Szombaton: Körtánc, erotikus
est, csak felnőtteknek. Olcsó hely-
árrakkal, 50 lej a legdrágább.

Ma és a következő estéken

Rumba

Ghimbu Misu 9 tagu éne-
kes-táncos „REVÜ-
társulat” szenzációs
műsorral szerepelt a

DACIA

kávéház-étterem
kerthelyiségében
Belépti díj nincs!!

Muzsajnál

színházzal szemben

Nyári öltönyök és felöltők

Trench-coat

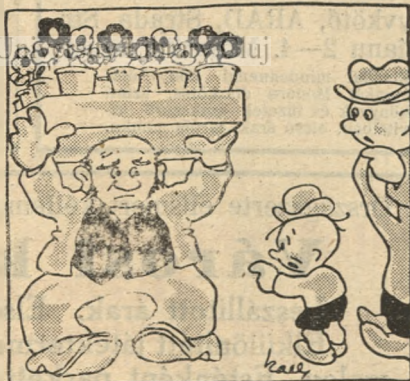
Nem gyári áru! Minden darab
saját készítmény! Mielőtt bár-
hol vásárol, keressen fel. Mercur
iparos bevásárlási könyvre
6 havi hitel.

Mindennemü

fűszer- és csemegeárúk
legjobb minőségben, legolcsóbban

ÉLES

fűszer- és csemegeüzletében

— Papa, kérlek, vegyünk
ettől az ujaradi bácsitól né-
hány cserép virágot, hogy a
lábai újra kiegyenesedjenek...

A „Corso“-büffét

hajnali mulatozásnak, déli és esti étkezőnek,
sörözőnek, borozónak

átvettem, Nagel József

Családiás konyha. Tiszta fajorok. Frissen csapolt sör.
20 és 30 lejes menürendszer, hideg, meleg! Hajnalban
bableves és korhelylevesek!! 0-0 0-0 0-0 0-0

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs ki-
rakatait. — Mélyen leszállított
árak. Mérték utáni rendelések
gyorsan, pontosan és megbizha-
tóan eszközölteknak. Szenzációs
nagy raktár iskolaöltönyökben.

ARAD, Színházépület.

Vidéki urinőknek

legkényelmesebb, ha ruhájukat

K R E B S

festő és vegytisztítóhoz viszik,
közel a villamoshoz és a vidéki
autóállomással szemben van.

Arad, volt Boros Béni-tér
51. Fiók : v. Deák Ferenc-ucca.

≡ A »REGGEL« ≡

kiadóhivatala fokozottabban óhajtja t. olvasótá-
borának érdekeit szolgálni, ezért kéri, hogy

ha valaki előfizetni akar

ha valakinek címváltozása van,

ha nem kapja a lapot,

ha a kézbesítő körül panasz van :

forduljon rögtön a „Reggel“ kiadóhivatalához Arad, Str. M. Nicoara 1.

Andrei Suciu András

könyvkötő, ARAD, Strada Str.
Bratianu 2—4, Minorita udvar.

Elvállal mindennemű könyvkötői
munkát. Modern díszkötés, üzleti
könyvek és füzetek szakszerű ki-
vitelben, olcsó árak, tartós munka.

Fűző, keztyű, sérvkötő leg-
előnyösebb bevásárlási helye
väd. lui

L. Steinhübel

speziális szaküzletében. Arad, Str.
Alexandri No. 1. (volt Salacz-ucca).

Országszerte elismert kellemes szórakozóhely az aradi

Városi kávéház

Leszállított árak. Elsőrendű kiszolgálás.

Elkülönített játéktér. Szeparált bridge-
szalon. Estéknként parkettánc. Aradváros közön-
ségének évtizedek óta megszokott találkozóhelye

Mindennemű elektro-
technikai munkát készít

Electro

Mechanica

Arad, Piața A. Iancu 17.

PROSENSZKY

hölgyfodrász

volt Szent László-u. 2.

(Str. Cloșca)

Villanyondoláló-gép. Tartós
hajhullámok. — **Olesó ár.**

Kiadja az „Erdélyi Élet“ Lapkiadó Vállalat.

Tip. Lorvov, Arad.